विशिष्टीकरण तालिका

विषय : अनिवार्य नेपाली | पूर्णाङ्क : १००

क्र.सं	क्षेत्र (पढाइ र लेखाइ)	विधा / परीक्षणीय पक्ष	ज्ञान	बोध	व्यावहा-रिक सीप	उच्च दक्षता	प्रश्न सङ्ख्या, अङ्क भार र समय				स्पष्टीकरण
							जम्मा प्रश्न	उत्तर दिनुपर्ने प्रश्न सङ्ख्या	अङ्क भार	समय (मिनेटमा)	
१.	शब्दभण्डार	शब्दार्थ	१				१	१	४	७	पाठमा प्रयोग भएका कुनै आठओटा (तत्सम ४, तद्भव २ र आगन्तुक २) शब्द र अर्थ दिई जोडा मिलाउन लगाउने ।
		शब्द ज्ञान	१				१	१	३	५	पाठमा प्रयुक्त अनेकार्थीबाट २, पर्यायवाचीबाट २,विपरीतार्थीबाट १ र श्रुतिसमभिन्नार्थीबाट १ गरी जम्मा ६ ओटा शब्द निर्देश वा सङ्केतबमोजिम लेख्न लगाउने ।
		वाक्यमा प्रयोग			१		१	१	५	९	पाठमा प्रयुक्त विभिन्न प्रकृतिका शब्द (अनुकरणात्मक शब्द-१, पारिभाषिक शब्द -१, उखान -१,टुक्का - १ र निपात -१ दिई वाक्यमा प्रयोग गर्न लगाउने ।
२.	हिज्जे (वर्णविन्यास) र लेख्यचिह्न	शुद्धीकरण			१		१	१	३	५	एउटा शब्दमा एउटा मात्र अशुद्धि पर्ने गरी वर्णविन्यास चारओटा(ह्रस्वदीर्घ,पदयोग पदवियोग) र लेख्यचिह्न दुईओटा पर्ने गरी छओटा अशुद्धि भएको गद्यांश दिई शुद्ध गर्न लगाउने ।
					१		१	१	२	४	ह्रस्वदीर्घ,श-ष-स,ब-व र पञ्चम वर्णबाट चारओटा बहुवैकल्पिक प्रश्न सोध्ने ।
३.	व्याकरण	शब्दवर्ग			१		१	१	४	७	आठओटा विभिन्न शब्दवर्गका शब्द रेखाङ्कन गरी छुट्याउन लगाउने । पदवर्ग छुट्याउँदा नाम,सर्वनाम,विशेषण,क्रिया,क्रियायोगी,नामयोगी, संयोजक, विस्मयादिबोधक र निपात नै लेख्नुपर्ने
		शब्दनिर्माण			१		१	१	२	३	दुईओटा उपसर्ग र दुईओटा प्रत्यय सोधी शब्द निर्माण गर्न लगाउने वा चारओटा शब्द दिई आधार पद छुट्याउन लगाउने ।
					१		१	१	२	३	समासबाट दुईओटा र विग्रहबाट दुईओटा प्रश्न सोधी समास वा विग्रह गर्न लगाउने ।
		काल, पक्ष र भाव			१		१	१	५	९	काल र पक्षबाट तीनओटा र भावबाट दुईओटा धातु सङ्केत गरी पाँचओटा वाक्यका खाली ठाउँ भर्न लगाउने ।
		वाक्यपरिवर्तन तथा वाक्यसंश्लेषण			१		१	१	५	९	वाच्य १, करणअकरण १ र कोटि (लिङ्ग, वचन, पुरुष,आदर,विभक्ति प्रयोग) १,वाक्य १ र प्रेरणार्थ १ पर्ने गरी ५ प्रश्न सोधी परिवर्तन गर्न लगाउने । अथवा पाँचओटा सरल वाक्य दिई वाक्यसंश्लेषण गर्न लगाउने ।

क्र.सं.	क्षेत्र (पढाइ र लेखाइ)	विधा / परीक्षणीय पक्ष	ज्ञान	बोध	व्यावहा-रिक सीप	उच्च दक्षता	प्रश्न सङ्ख्या, अङ्क भार र समय				स्पष्टीकरण
							जम्मा प्रश्न	उत्तर दिनुपर्ने प्रश्न सङ्ख्या	अङ्कभार	समय (मिनेटमा)	
४.	बोध (अदृष्टांश)	बोध प्रश्नोत्तर		१			१	१	५	९	विभिन्न लेखरचनाहरूबाट १५० शब्दसम्मको अदृष्टांश गद्यांश दिई त्यससम्बन्धी एक वा दुई वाक्यमा उत्तर आउने खालका कुनै पाँच प्रश्न सोध्ने ।
५.	बुँदाटिपोट र सारांश (दृष्टांश)	बुँदाटिपोट र सारांशलेखन				१	१	१	५	९	गद्य विधाका पाठबाट १५० शब्दसम्मको गद्यांश दिई बुँदा टिपोट गरेर सारांश लेख्न लगाउने ।
६.	निर्देशित रचना	कथा वा जीवनी लेखन				१	१	१	५	९	बुँदा दिई कथा र जीवनीबाट दुई प्रश्न सोधी कुनै एक गर्न लगाउने ।
७.	व्यावहारिक लेखन	चिठी			१		१	१	५	९	व्यापारिक वा व्यक्तिगत वा निवेदन क्षेत्रमध्येबाट चिठी लेख्न लगाउने ।
८.	स्वतन्त्र रचना	वादविवाद, संवाद र मनोवाद				२	२	१	५	९	वदविवाद,संवाद र मनोवादमध्येबाट दुई प्रश्न सोधी कुनै एक प्रश्नको उत्तर लेख्न लगाउने ।
		निबन्ध				१	१	१	१०	१८	आत्मपरक एउटा र वस्तुपरक दुईओटा पर्ने गरी कुनै तीन शीर्षक दिने र तीमध्ये कुनै एक शीर्षकमा २०० शब्दमा नघटाई निबन्ध लेख्न लगाउने ।
९.	सप्रसङ्ग व्याख्या	कथा, कविता, निबन्ध/प्रबन्ध, जीवनी				२	२	१	५	९	फरकफरक विधाबाट दुई विशिष्ट पङ्क्ति दिई कुनै एकको प्रसङ्गसहित व्याख्या गर्न लगाउने ।
१०.	पाठगत प्रश्नोत्तर (सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक)	कथा, कविता, निबन्ध/प्रबन्ध, रूपक, जीवनी	१	२		१	३	२	१०	१८	निर्धारित विधाहरू कथा, कविता, निबन्ध/प्रबन्ध, रूपक, जीवनीबाट मूल भाव, घटना, सन्देश, चरित्र आदिका सम्बन्धमा तीनओटा सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न सोधी दुईओटाको उत्तर दिन लगाउने ।
		तार्किक शिल्प				१	१	१	५	९	निर्धारित विधाका कुनै प्रसङ्ग दिई विचार तथा तर्कले पुष्टि गर्ने खालको प्रश्न सोध्ने ।
११.	विवेचना	कथा, निबन्ध/प्रबन्ध, जीवनी				२	२	१	१०	२०	कथा, जीवनी र निबन्ध/प्रबन्धमध्ये कुनै दुई विधाबाट विश्लेषणात्मक र सिर्जनात्मक क्षमताको परीक्षण गर्ने खालका दुई प्रश्न सोधी एक प्रश्नको उत्तर दिन लगाउने ।
			३	३	९	११	२५	२१	१००	३ घण्टा	

द्रष्टव्य :

(क) **ज्ञान : विशिष्ट तथ्य, पुन:स्मरण, प्राप्त सूचना र प्रतिक्रियाको मूल्याङ्कन गर्ने खालका निर्णयात्मक ज्ञानसम्बद्ध प्रश्नहरू यसअन्तर्गत सोधिने छन् ।**

(ख) **बोध : विद्यार्थीले सिकेका कुराहरूको व्याख्या र वर्णन गर्ने क्षमताको मूल्याङ्कन गर्ने खालका प्रश्नहरू यसअन्तर्गत सोधिने छन् ।**

(ग) **व्यावहारिक सीप : यसमा प्रयोग गर्ने र संयोजन गर्ने जस्ता व्यावहारिक क्षमतासम्बन्धी प्रक्रियागत र अवस्थागत ज्ञानसम्बद्ध प्रश्नहरू सोधिने छन् ।**

(घ) **उच्च दक्षता : विचारको संयोजन र मूल्याङ्कन गर्ने क्षमतासम्बन्धी कार्यात्मक ज्ञानसम्बद्ध प्रश्नहरू यसअन्तर्गत सोधिने छन् ।**